

Oponentní posudek diplomové práce

Zuzana Halamíčková

Zdvořilost v dánštině ve srovnání s češtinou

Politeness in Danish in Comparison with Czech

Diplomantka se věnuje rozdílům ve vnímání a vyjadřování zdvořilosti v běžné komunikaci, sleduje, jak se formy vyjadřování zdvořilosti historicky vyvíjely – alespoň v několika ohledech - a jak ve společnosti fungují dnes. Každý z obou srovnávaných jazyků má své zvláštní prostředky a cílem této práce bylo nejen tyto odlišnosti zmapovat, ale také poskytnout určité vodítko pro studenty dánštiny a překladatele, jak vhodně tyto prostředky v druhém jazyce kompenzovat. Diplomová práce je velmi přehledně rozdělena do tří kapitol, z nichž první se věnuje teorii, která se zdvořilostí začala zabývat vlastně až ve druhé polovině 20. století, druhá kapitola srovnává oba jazyky a jejich prostředky k vyjádření zdvořilosti, třetí se věnuje vybraným aspektům, konkrétně oslovení, příkazům a zákazům, dokumentuje možnosti vyjádření a ověřuje frekvenci jejich použití prostřednictvím dotazníkového průzkumu, který autorka z poloviny provedla sama. Obecně oceňuji velmi dobré vyjadřování včetně použité terminologie.

Na předložené diplomové práci vysoce hodnotím rozhled v teoriích, které se touto problematikou zabývají, pečlivé zpracování a dobrou strukturu rozboru i výkladu. Některé formulace by bylo jistě možné zdokonalit, jako třeba na str. 13: „Nepřímé řečové akty jsou jedním z prostředků vyjádření zdvořilosti, jejich objevení proto podnítilo bádání...“ (jistě nešlo o objevení nepřímých řečových faktů), str. 15: „Aby si lidé mohli uchovat tvář, musejí spolupracovat.“ Přitom termín „Tvář“ je rozebírán později a na tomto místě působí dost nesrozumitelně, stačilo by rozvést v poznámce. A vlastně totéž platí pro termín „Škála nákladů a výnosů“ na str. 17 – posléze se v textu mluví o prospěchu, což je podstatně srozumitelnější. Podobným příkladem je poslední věta na str. 16: „Zajímavější než maximy jsou Leechovy škály“. Tady by asi bylo dobré uvést proč – jinak věta naznačuje, že maximy zajímavé nejsou. Na str. 73 jde zřejmě o omyl: „Druhým nejčastějším způsobem je samozřejmě záporný infinitiv: Nevstupujte... Nedotýkejte se!“ (Tedy buď imperativ, nebo nedotýkat se.)

Ojedinelá nevyváženost či nedůslednost v rozboru se objevuje na str. 55, kde oddíl e:mailové korespondence je podstatně více rozveden v češtině než v dánštině a zcela je tu vypuštěno oslovení/pozdrav, kterému se autorka v češtině věnuje dost obsáhle. V kapitole Příkazy a zákazy postrádám odkaz na materiál, z něhož byly čerpány podklady pro „stručný přehled možných realizací více či méně zdvořilých příkazů či zákazů v češtině a dánštině“. Pokud k nim autorka dospěla sama, bylo by vhodné vysvětlit, jakým způsobem postupovala.

Diplomovou práci doporučuji bez výhrad k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

v Praze 4. září 2011

PhDr. Dagmar Hartlová

FF UK, ÚGS, odd. skandinavistiky